

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ім. О. М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ»
ГО «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

(ВІСІМНАДЦЯТИ МАРЗЄЄВСЬКІ ЧИТАННЯ)

Збірка тез доповідей
науково–практичної конференції
з міжнародною участю

Випуск 22

20-21 жовтня 2022 р.

**м. Київ
2022**

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦЯ З ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

*¹Калашніков А.А., ²Паламар Б.І., ¹Бережнов С.П.,
¹Курділь Н.В.*

**¹ ДП «Науковий центр превентивної токсикології,
харчової та хімічної безпеки
ім. академіка Л.І. Медведя Міністерства охорони
здоров'я України», м. Київ;
²Національний медичний університет
ім. О.О. Богомольця, м. Київ**

На сучасному етапі підготовка спеціалістів у сфері профілактичної медицини і токсикології в Україні є важливим елементом системи хімічної безпеки в державі. Нами були внесені пропозиції до Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ) щодо кваліфікаційних вимог фахівця з дослідження факторів навколишнього середовища, які враховані та затверджені як зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 78 «Охорона здоров'я» наказом № 958 МОЗ України від 06.06.2022 року.

У своїх завданнях та обов'язках фахівець з дослідження факторів навколишнього середовища керується законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, у тому числі громадського здоров'я, санітарним законодавством.

□ Організовує та проводить технічні дослідження факторів навколишнього середовища (хімічних, фізичних, біологічних, радіаційних).

□ Здійснює якісний та кількісний вимір (дослідження) небезпечних та потенційно небезпечних для людини факторів навколишнього природного, виробничого та соціального середовища та біологічного матеріалу.

□ Розробляє схему аналізу: вибір методів дослідження,

порядок відбору проб, їх транспортування і зберігання.

- Проводить розрахунок результатів та їх математичну обробку.

- Здійснює підготовку зразків та проб матеріалу для досліджень.

- Аналізує хід дослідження та отримані результати.

- Організовує та проводить лабораторні дослідження за хімічними методами об'єктів навколишнього середовища, виробничого середовища, харчових продуктів.

- Встановлює вміст небезпечних та потенційно небезпечних хімічних речовин та сполук у зразках та пробах матеріалу з використанням сучасних технологій, вимірювальної та аналітичної апаратури.

- Проводить розробку випробування щодо виявлення потенційно небезпечних та шкідливих для людини властивостей та якостей продукції виробничого призначення, товарів народного споживання, хімічних та біологічних сполук для здійснення гігієнічної сертифікації, гігієнічної експертизи, державної реєстрації речовин та продукції, товарів, матеріалів.

- Бере участь у проведенні аналізу результатів вимірювань (досліджень) та готує в установленому порядку висновок за результатами вимірювань (досліджень) при проведенні санітарно-епідеміологічних експертиз, розслідувань, обстежень, токсикологічних, гігієнічних та інших видів оцінок, здійснює внутрішній та зовнішній контроль якості вимірювань.

- Здійснює вимірювання фізичних факторів (вібрації, шуму, освітлення, мікроклімату, ультра-, інфразвуку, іонізуючих випромінювань та інших електромагнітних полів), використовуючи сучасні методи радіометричних, дозиметричних та спектрометричних досліджень.

- Організовує та проводить калібрування вимірювальних приладів, забезпечує точність та безпеку хімічних і фізичних методів, що використовуються у дослідженнях. Впроваджує в роботу систему управління якістю за стандартами ISO.

- Бере участь у проведенні арбітражних досліджень,

акредитації лабораторій.

□ Бере участь у наданні методичної та практичної допомоги іншим лабораторіям. Планує роботу та веде необхідну технічну документацію.

Фахівець з дослідження факторів навколишнього середовища повинен знати законодавство про охорону здоров'я та документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, у тому числі громадського здоров'я, санітарне законодавство, основи медичного права, хімію органічних та неорганічних сполук і речовин, біохімію, характеристику хімічних речовин, механізм дії токсичних речовин на здоров'я людини, основні джерела забруднень хімічними факторами навколишнього середовища, вимоги до хімічних реактивів, основні методи лабораторних досліджень хімічних факторів, основні методи лабораторних досліджень фізичних факторів, фізичні основи радіометрії, дозиметрії та спектрометрії, характеристику джерел іонізуючих та неіонізуючих випромінювань, захист від їх впливу, правила оформлення технічної документації, міжнародну систему управління якістю ISO, методи статистичних досліджень. Повинен володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків відповідно до закону.

Кваліфікаційні вимоги до фахівця з дослідження факторів навколишнього середовища вищої кваліфікаційної категорії: вища освіта другого (магістерського) рівня за спеціальностями 101 «Екологія», 102 «Хімія», або 104 «Фізика та астрономія» галузі знань 10 «Природничі науки», або за спеціальністю 091 «Біологія» галузі знань 09 «Біологія», або за спеціальностями 161 «Хімічні технології та інженерія», 162 «Біотехнології та біоінженерія» галузі знань 16 «Хімічна та біоінженерія», або спеціалізації 226.02 «Промислова фармація» спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Післядипломна спеціалізація за спеціальністю «Лабораторні дослідження факторів навколишнього середовища». Безперервний професійний розвиток.

Наявність посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії. Стаж роботи за фахом – понад 10 років.

Фахівець з дослідження факторів навколишнього середовища I кваліфікаційної категорії має мати посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії та стаж роботи за фахом – понад 7 років.

Фахівець з дослідження факторів навколишнього середовища II кваліфікаційної категорії повинен мати посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії та стаж роботи за фахом – понад 5 років.

До фахівця з дослідження факторів навколишнього середовища без категорії застосовуються ті ж вимоги, окрім стажу роботи. Вимагається наявність сертифіката спеціаліста.